

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-2191309

07/12//2021

Konu: GÖRÜŞ (Döner Sermaye Hizmet Bedeli Muafiyeti Hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 05.11.2021 tarihli ve 2104930 sayılı yazısı.
b) 21.09.2021 tarihli ve 1743265 sayılı yazımız.
c)Belediye Başkanlığının 14.09.2021 tarihli ve 2814 sayılı yazısı
ç) Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün 10.09.2021 tarihli ve 1707283 sayılı yazısı.
d) Belediye Başkanlığının 08.09.2021 tarihli ve 2775 sayılı yazısı.
e) Sayıştay 8. Dairesinin 2019 hesap yılı 12.01.2021 tutanak tarihli, 193 karar ve 10 ilam numaralı kararı.
f) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 05.07.2021 tarihli ve E-85254071-622.02-1792389 sayılı yazısı.

İlgi (c), (ç) ve (d) yazılar ile tapu ve kadastro işlemleri için belediyelerden talep ve tahsil edilen tapu harcı ve döner sermaye ücretleri ile ilgili olarak Sayıştay Başkanlığının ilgi (e) de kayıtlı kararında meri mevzuata göre söz konusu harç ve döner sermaye ücretlerinin belediyelerden alınmaması ve alınan bedellerin ise iade edilmesi gerektiği, Belediyesinin Bakanlığımız ile yaptığı yazışmalarda, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün ilgi (f) de kayıtlı yazılarında belediyelerin tapu işlemleri için döner sermaye hizmet bedelinden muaf olduğu, buna karşılık kadastro işlemlerinden dolayı böyle bir muafiyetin söz konusu olmadığını bildirildiği belirtilerek konu hakkında Bakanlığımız görüş talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "*Döner sermaye işletmesi*" başlıklı 487 nci maddesinde "*(1) Genel Müdürlük, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri kurar.*

(2) Döner sermaye işletmeleri için kendi kaynaklarından karşılanmak üzere tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanınca beş katına kadar artırılabilir. Bu suretle artırılan sermaye elde edilen kârlarla karşılanır. Ödenmiş sermaye tutarı tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra elde edilen kârlar, döner sermaye hizmetlerinde kullanılmak üzere ertesi yılın gelirlerine ilave edilir.

(3) Genel Müdürlük faaliyetlerinin gerektirdiği araç, gereç, satın alma, bakım, onarım, yapım, sigorta, kiralama, araştırma, tanıtım, temsil, eğitim giderleri, yurtdışında yürütülecek proje giderleri, kadastro hizmetlerinin yapılması, yenilenmesi, güncellenmesi ve her türlü harcamalar döner sermaye gelirlerinden karşılanabilir.

(4) Döner sermaye işletmelerinin yönetimi, faaliyet alanları, işleyişi, sermaye kaynakları, her türlü idari ve mali işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak çıkartılan yönetmelikle belirlenir.

(5) Birinci fıkraya uyarınca elde edilecek gelirler bu Bölüme ekli (I) sayılı Tarife Cetvelinde gösterilmiştir. Tarife Cetvelindeki yöresel katsayılar; il ve ilçelerin coğrafi ve ekonomik durumu, nüfusu, gelişmişlik seviyesi, işlem hacmi ve taşınmazların değeri dikkate alınmak suretiyle Bakanlıkça 0,30-3,00 arasında belirlenir. Tarife Cetvelinde belirlenen döner sermaye hizmet bedeli tutarlarını veya oranlarını yarısına kadar indirmeye veya en fazla üç katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Döner sermaye hizmet bedelleri, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

(6) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmez. Ayrıca tapu müdürlüklerince gerçekleştirilen her türlü terkin ve bedelsiz yol ve yeşil alan gibi yerlere terk işlemlerinden, Genel Müdürlük birimlerince sebebiyet verilmiş hataların düzeltilmesi işlemlerinden, tapu müdürlüklerince resen yapılan işlemlerden, aile konutu şerhi işlemlerinden ve kat irtifakından resen kat mülkiyetine geçiş işlemlerinden döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmez. Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir.

(7) (Ek: RG-5/2/2019-30677-CK-30/22) Genel Müdürlük, görev ve yetkileri kapsamında yurtdışında faaliyette bulunmak amacıyla Cumhurbaşkanı kararı doğrultusunda şirket kurabilir, yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerle ortaklık yapabilir.” hükmü,

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun “Harçtan müstesna tutulan işlemler” başlıklı 59 uncu maddesinde “Aşağıda yazılı işlemler harçtan müstesnadır:

a) Genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köylerin iktisap edecekleri gayrimenkullerin vesair aynı hakların tescili, şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,

...

Yukarıda yer alan istisnalara ilave olarak özel kanunlarda yer alan muafiyet ve istisnalara ilişkin hükümler saklıdır.” hükmü,

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyeye tanınan muafiyet” başlıklı 16 ncı maddesinde “**Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muafır.**” hükmü yer almaktadır.

Konu ile ilgili Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün ilgi (a) yazısında “...

Dursunbey Belediye Başkanlığı tarafından emsal gösterilen Sayıştay kararında ise, Belediyelerce yapılan tapu işlemlerinde döner sermaye hizmet bedelinin alınmayacağı vurgulanarak dosya bazında değerlendirme yapılmıştır. Sayıştay kararının içerisinde yer alan tek bir cümleden çıkarım yapılarak bunun uygulamaya dönüştürülmesi hukuki dayanaktan yoksun olduğundan, Sayıştay kararı esas alınarak işlem de yapılamayacağı değerlendirilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinde Belediyelerin;

-Kamu hizmetine ayrılmış veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazlarının, bunların inşa ve kullanımlarının katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı payından,

-Belediyelerin iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve aynı hakların tescili ve şerhi gerektiren işlemleri ile terkinlerinin tapu harcından,

-Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinde ve veri paylaşımında döner sermaye hizmet bedelinden muaf olduğu görülmektedir.

Anayasamızın 73. maddesinde; "...Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir....." hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmünden de açıkça anlaşılacağı üzere Belediyelerin kadastro işlemlerinde döner sermaye hizmet bedelinden muaf olabilmeleri için kanunda açıkça düzenlenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak Belediyelerin; tapu işlemlerinde ve veri paylaşımında döner sermaye hizmet bedelinden mevzuat gereği muaf olduğu, kadastro işlemlerinde muafiyete ilişkin mevzuatta bir hüküm bulunmadığından Belediyelerin kadastro işlemlerinde döner sermaye hizmet bedelinden muaf olmadığı değerlendirilmektedir.

... ” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümlerin değerlendirilmesinde; belediyelerin kamu hizmetine ayrılmış veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazlarının, bunların inşa ve kullanımlarının katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı payından, belediyelerin iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve aynı hakların tescili ve şerhi gerektiren işlemleri ile terkinlerinin tapu harcından, kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedelinden muaf olduğu, belediyelerin kadastro işlemlerinden dolayı döner sermaye hizmet bedelinden muaf olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM

Gereği

..... Belediye Başkanlığına

Bilgi

..... Valiliğine

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl
Müdürlüğü)